เอกสารเผยแพร่ผลงานวิชาการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา
ประจำปีงบประมาณ 2567

สมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างาน อุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพ

วนีภรณ์ โคพิชัย

โรงพยาบาลปาดังเบซาร์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา

https://skho.moph.go.th

สมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างาน อุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพ

วนีภรณ์ โคพิชัย

โรงพยาบาลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา 2) เปรียบเทียบสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช ตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พยาบาลวิชาชีพประจำแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา ปี 2566 จำนวน 147 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamana) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t - test) และสถิติทดสอบค่าเอฟ (F – test)

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชอยู่ในระดับมาก($\overline{X}$= 4.06, S.D. = 0.67) พยาบาลวิชาชีพที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและ ประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกผู้ที่จะหน้าที่หัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชและเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะพยาบาลหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชต่อไป

คำสำคัญ หัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช สมรรถนะด้านบริหาร พยาบาลวิชาชีพ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของไทย พยาบาลวิชาชีพถูกกำหนดให้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 หน่วย คือ 1) หน่วยปฏิบัติการฉุกเฉิน เรียกว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานการดูแลผู้ป่วยก่อนมาถึงโรงพยาบาล(pre hospital care) หรือพยาบาลกู้ชีพ (pre-hospital nurse) ซึ่งกำหนดให้ต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรพยาบาลกู้ชีพ 40 ชั่วโมง และ 2) หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เรียกว่า พยาบาลฉุกเฉิน(emergency or trauma nurse) โดย พยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินเป็นหนึ่งในผู้ปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉินที่ถูกกำหนดให้เป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการฉุกเฉินขั้นสูงมีบทบาทหน้าที่ในการประเมินสถานการณ์และควบคุมสถานการณ์จนกว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมาถึง จำแนกผู้ป่วย(triage) ประเมินสภาพผู้ป่วยขั้นต้น ประเมินสภาพผู้ป่วยในลำดับต่อมา ให้การช่วยเหลือภาวะคุกคามต่อชีวิตขั้นสูง ประเมินสภาพผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง สื่อสารประสานงานไปยังศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการเมื่อเกินขีดความสามารถ ทำการปฐมพยาบาล เช่น ทำแผล ดามกระดูก ช่วยคลอดฉุกเฉิน ยึดตรึงและเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ส่งมอบผู้ป่วย ณ สถานพยาบาลตามการประสานงานกับศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการ ซึ่งการให้การช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุนั้นเป็นการให้บริการในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ภายใต้การจัดส่งเสริมและพัฒนาของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนไทยทุกหมู่เหล่า ตลอดจนชาวต่างชาติ และผู้ที่เจ็บป่วยฉุกเฉินในประเทศไทยว่าจะได้รับบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย[1]

หัวหน้างานหรือหัวหน้าหอผู้ป่วย ปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหารทางการพยาบาลระดับกลาง มีความรับผิดชอบบริหารการพยาบาล ในระดับหน่วยงานหอผู้ป่วยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มการพยาบาลและโรงพยาบาล และบังคับบัญชา ตรวจสอบ ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับให้ปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้ง เป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายจากองค์กรพยาบาลสู่การปฏิบัติในระดับหน่วยงานหรือหอผู้ป่วย จัดระบบบริการพยาบาลและระบบพัฒนาคุณภาพการพยาบาลในหน่วยงานให้มีมาตรฐาน เกิดการให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง[2]ผู้นำทางการพยาบาลที่เข้มแข็งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยนำทางการพัฒนาการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง การพยาบาลบทบาทในการรักษามาตรฐาน ติดตามประสิทธิภาพการทำงาน และรักษาความพึงพอใจของผู้ป่วยและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งทำหน้าที่เป็นแบบอย่างและมีอิทธิพลต่อองค์กรด้านการดูแลสุขภาพในทุกระดับ ผู้นำพยาบาลที่เข้มแข็งจะจูงใจเพื่อนร่วมงาน กำหนดแนวทางสำหรับสถานที่ทำงานที่ปลอดภัยและสุภาพ พร้อมด้วยวัฒนธรรมที่มีขวัญกำลังใจและการรักษางานไว้สูง[3]

ผู้บริหาร ผู้นำ ผู้จัดการทางการพยาบาลจึงต้องมีคุณสมบัติใน 5 มิติ คือ (1) คุณสมบัติทั่วไปที่ประกอบด้วยอายุ ประสบการณ์ ตำแหน่งในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์ (2) ความรู้ (3) ความสามารถในการปฏิบัติงาน (4) ทัศนคติของผู้นำทางการพยาบาล (5) ทักษะ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญพิเศษ[5] นอกจากนี้สมรรถนะด้านบริหารที่ผู้นำทางการพยาบาลควรมีสมรรถนะ ได้แก่ 1)ภาวะผู้นำและการควบคุมตนเอง 2)การมีวิสัยทัศน์และการมองภาพรวม 3)การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 4)การสอนงานและการมอบหมายงาน 5)การบริหารทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า[4]

สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉินและนิติเวชโดยเฉพาะหัวหน้างาน มีความสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรบุคคล และการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาลให้ผู้ป่วยมีความปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชจึงต้องมีสมรรถนะด้านบริหารเพื่อสามารถแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน โดยการเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพประจำแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชต่อสมรรถนะด้านบริหาร ที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชเพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาคุณภาพเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการและผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่ส่งผลในการขับเคลื่อนหน่วยงานสู่มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพการพยาบาล และใช้ต่อยอดในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โดยนำไปใช้ต่อในด้านการบริหารผลปฏิบัติงาน การพัฒนางาน มีผลงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุเฉินละนิติเวชโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช

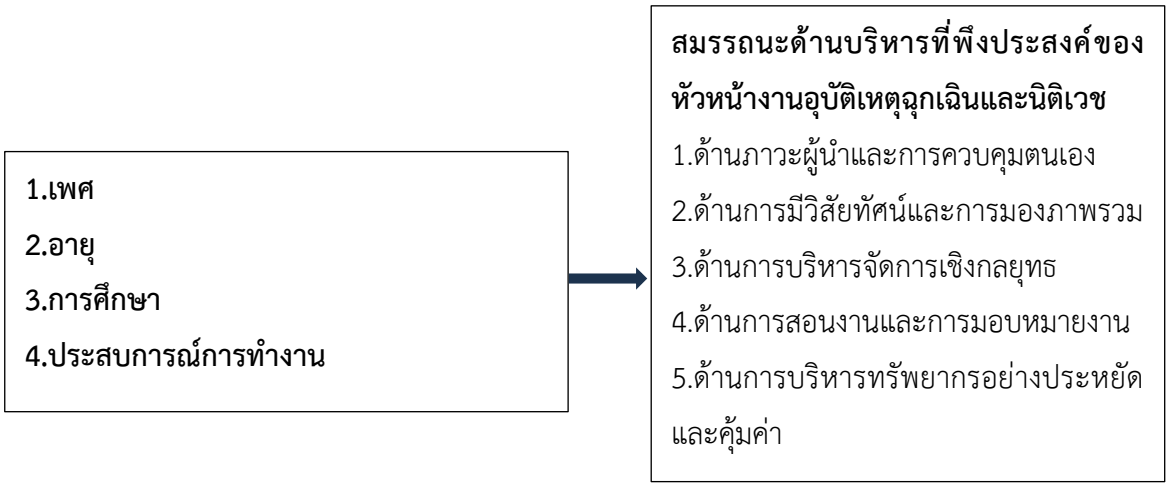
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกับความคิดเห็นต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา

สมมติฐานการวิจัย

1.สมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช ตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก

2. พยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชมี ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลาไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช ตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช โรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดสงขลา กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)[5] ได้กลุ่มตัวอย่าง 133 คน เพิ่มกลุ่มตัวอย่าง 10% ได้จำนวน 147 คน และใช้วิธีการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามจำนวน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับสลาก

เกณฑ์คัดเข้า

1. พยาบาลวิชาชีพหรือเจ้าหน้าที่เวชกิจฉุกเฉิน

2. ปฏิบัติงานแผนกฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาอย่างน้อย 6 เดือน

3. ยินยอมและเต็มใจเข้าร่วมโครงการ

เกณฑ์คัดออก

1. ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการในระยะเวลาที่กำหนด

เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช ตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน สร้างเครื่องมือ โดยสร้างแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนามาจากพิชา คนกาญจน์ สุภาวดี นพรุจจินดา และกองการพยาบาล รพ.สมเด็จพระมงกุฎเกล้า[4,6,7]โดยมีลักษณะของเครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ตอน นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เป็นผู้ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม(IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.97 หลังจากปรับปรุงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการผู้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนโดยผู้วิจัยทำหนังสือราชการจากหน่วยงานไปยังโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดสงขลา 15 โรงพยาบาล เพื่อขอความร่วมมือในการ

ดำเนินการเก็บข้อมูล เก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาบันทึกคะแนนโดยการลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อรอการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาความถี่และค่าร้อยละ วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช ตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตฐาน(S.D.) และเปรียบเทียบสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช ตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t - test) และสถิติทดสอบค่าเอฟ (F – test)

การพิทักษ์สิทธิ์

ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา โดยได้รับอนุญาตตามเอกสารที่ 25/2567 ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการปฏิเสธเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งหลังจากปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัยก็จะไม่มีผลกับการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างใดๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอในภาพรวมโดยไม่มีการเปิดเผยชื่อของผู้เข้าร่วมวิจัย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน(n=147)	ร้อยละ
1.เพศ		
1. ชาย	18	12.2
2. หญิง	129	87.8
รวม	147	100
2.อายุ		
1. 20-30 ปี	41	27.9
2. 31 – 40 ปี	77	52.4
3. 41 – 50 ปี	24	16.3
4. 50 ปีขึ้นไป	5	3.4
รวม	147	100

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3.วุฒิการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	143	97.3
2. สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.7
4.ประสบการณ์ในการทำงาน		
1. น้อยกว่า 5 ปี	31	21.1
2. 5-15 ปี	77	52.4
3. 16 – 30 ปี	34	23.1
4. 30 ปีขึ้นไป	5	3.4
รวม	100	100

พยาบาลวิชาชีพกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 เพศหญิง จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 87.8 กลุ่มตัวอย่างอายุ 20-30 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 อายุ 31 -40 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 กลุ่มตัวอย่างมี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 97.3 มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 ประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 ประสบการณ์ในการทำงาน 16 – 30 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ประสบการณ์ในการทำงาน 30 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลาต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	สมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช	n = 147		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
1	ด้านภาวะผู้นำและการควบคุมตนเอง	3.77	.58	มาก
2	ด้านการมีวิสัยทัศน์และการมองภาพรวม	4.21	.64	มาก
3	ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์	4.11	.74	มาก
4	ด้านการสอนงานและการมอบหมายงาน	4.15	.78	มาก
5	ด้านการบริหารทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.12	.73	มาก
	รวม	4.06	.67	มาก

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$= 4. 06) และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำและการควบคุมตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$= 3.77) ด้านการมีวิสัยทัศน์และการมองภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$= 4.21) ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$= 4.11) ด้านการสอนงานและการมอบหมายงานอยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$= 4.15) และด้านการบริหารทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$=4.12)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลาต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช รายด้าน

สมรรถนะ	มากที่สุด 4.50 - 5.00		มาก 3.50 - 4.49		ปานกลาง 2.50 - 3.49		น้อย 1.50 - 2.49		น้อยที่สุด 1.00 - 1.49	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1.ด้านภาวะผู้นำและการควบคุมตนเอง	56	38.1	71	48.3	15	10.2	4	2.7	1	0.7
2.ด้านการมีวิสัยทัศน์และการมองภาพรวม	58	37.4	72	49.0	15	10.2	2	1.4	0	0
3.ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์	50	34.0	70	47.6	23	15.7	3	2.0	1	0.7
4.ด้านการสอนงานและการมอบหมายงาน	61	41.5	65	44.2	16	10.9	5	3.4	0	0
5.ด้านการบริหารทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	47	32.0	122	56.3	21	9.0	3	2.0	1	0.7

จากตารางที่ 3 พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชด้านภาวะผู้นำและการควบคุมตนเองในระดับมากร้อยละ 48.3 รองลงมาระดับมากที่สุดร้อยละ 38.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์และการมองภาพรวมส่วนใหญ่ระดับมากร้อยละ 49.0 รองลงมาระดับมากที่สุดร้อยละ 37.4 ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ส่วนใหญ่ระดับมากร้อยละ 47.6 รองลงมาระดับมากที่สุดร้อยละ 34.0 ด้านการสอนงานและการมอบหมายงานส่วนใหญ่ระดับมากร้อยละ 44.2 รองลงมาระดับมากที่สุดร้อยละ 41.5 ด้านการบริหารทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าส่วนใหญ่ระดับมากร้อยละ 56.3 รองลงมาระดับมากที่สุดร้อยละ 32.0

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test) ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชจำแนกตามตัวแปรเพศและระดับการศึกษา

		จำนวน	$\overline{x}$	S.D.	t	p
1.เพศ	ชาย	18	4.26	0.40	1.33	0.53
	หญิง	129	4.03	0.70		
2.วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	143	4.05	0.67	2.18	0.10
	สูงกว่าปริญญาตรี	4	4.51	0.41		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (*p<.05)

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า พยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (เพศชาย $\overline{x}$= 4.26, S.D. = 0.40 และเพศหญิง $\overline{x}$=4.03, S.D. = 0.70) จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (ปริญญาตรี $\overline{x}$= 4.05, S.D. = 0.67 และสูงกว่าปริญญาตรี $\overline{x}$=4.51, S.D. = 0.41)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (F-test) ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชจำแนกตามตัวแปรช่วงอายุและประสบการณ์ในการทำงาน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ	$\overline{\mathbf{X}}$	S.D.
1.อายุ				
1. 20-30 ปี	41	27.9	4.14	0.56
2. 31 – 40 ปี	77	52.4	4.06	0.68
3. 41 – 50 ปี	24	16.3	4.03	0.84
4. 50 ปีขึ้นไป	5	3.4	3.53	0.36
3.ประสบการณ์ในการทำงาน				
1. น้อยกว่า 5 ปี	31	21.1	4.18	0.50
2. 5-15 ปี	77	52.4	4.06	0.69
3. 16 – 30 ปี	34	23.1	3.93	0.77
4. 30 ปีขึ้นไป	5	3.4	4.11	0.54

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (F-test) ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชจำแนกตามตัวแปรช่วงอายุ

สมรรถนะด้านบริหาร	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.63	.54	1.18	.31
	ภายในกลุ่ม	143	65.31	.45		
	รวม	147	66.94			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (*p<.05)

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช จำแนกตามตัวแปรอายุ พบว่า พยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (อายุ 20- 30 ปี $\overline{x}$= 4.14, S.D. = 0.56 อายุ 31 -40 ปี $\overline{x}$= 4.06, S.D. = 0.68 อายุ 41 – 50 ปี $\overline{x}$= 4.03, S.D. = 0.84 และอายุ 50 ปีขึ้นไป $\overline{x}$= 3.60, S.D. = 0.36)

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (F-test) ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชจำแนกจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน

สมรรถนะด้านบริหาร	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.06	.35	.76	.51
	ภายในกลุ่ม	143	65.87	.46		
	รวม	146	66.94			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (*p<.05)

จากตารางที่ 7 เมื่อเปรียบเทียบตามความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า พยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชที่มีประสบการณ์ การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน(ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี $\overline{x}$=4.18, S.D. = 0.50 ประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี $\overline{x}$= 4.06, S.D. = 0.69 ประสบการณ์ในการทำงาน 16 - 30 ปี $\overline{x}$= 3.93, S.D. = 0.77 และประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 30 ปี $\overline{x}$= 4.11, S.D. = 0.54)

อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา ต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชอภิปรายได้ดังนี้

1.สมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชตามความคิดเห็นของความคิดเห็นพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ระดับมากแสดงให้เห็นว่าหัวหน้างานมีความสำคัญมากอาจเนื่องมาจากสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชเป็นคุณลักษณะที่มีอยู่แล้วในตัวบุคลากรเนื่องจากการก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลทุกระดับมีการเตรียมความพร้อมและทุกคนได้รับการอบรมผู้บริหารระดับต้นและบางคนมีการเรียนระดับบริหารมาแล้วสอดคล้องกับการศึกษาสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือหน่วยงานในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล ผลการวิจัย พบว่าค่าเฉลี่ยของภาพรวมทั้ง 5 สมรรถนะหลักอยู่ในระดับมากโดยสมรรถนะที่หัวหน้าหอผู้ป่วยหรือหน่วยงานส่วน ใหญ่ประเมินว่ามีความต้องการและจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ สมรรถนะที่ 2 การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพ โดยเฉพาะด้านการวางแผนและการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (PNI Modified = 0.3611) และสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือหน่วยงานคือการอบรมหลักสูตรการบริหารการพยาบาล ระดับต้น[8]และการศึกษาเรื่องรูปแบบความเป็นผู้นำและทักษะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำพยาบาลในกาตาร์ พบว่า พยาบาลมีความเห็นว่าผู้นำพยาบาลมีลักษณะความเป็นผู้นำหรือคุณสมบัติที่ยืนยันภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำพยาบาลบางคนยังแสดงรูปแบบความเป็นผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและเผด็จการด้วย ผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาลมีรูปแบบความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับที่สูงกว่าหัวหน้าพยาบาล และหัวหน้าพยาบาลมีแนวโน้มที่จะแสดงรูปแบบความเป็นผู้นำแบบเผด็จการมากกว่า การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าจำเป็นต้องมีแผนงานการพัฒนาเพื่อเปลี่ยนผู้นำทางการพยาบาลให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะหัวหน้าพยาบาลและเพื่อปรับปรุงทักษะความเป็นผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงในระดับสากลในหมู่พยาบาลทั้งหมด[9] การศึกษาภาวะผู้นำอย่างแท้จริง ความพึงพอใจในงาน และความมุ่งมั่นต่อองค์กรตามความคิดเห็นของพยาบาลใช้วิธีการศึกษาแบบภาคตัดขวาง ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำในการบริหารจัดการอย่างแท้จริงที่พยาบาลประจำการรับรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กร จุดแข็งเหล่านี้ลดน้อยลงตามวาระการดำรงตำแหน่งพยาบาล และไม่มีความสำคัญอีกต่อไปสำหรับพยาบาลที่ดำรงตำแหน่งมากกว่า 20 ปี สรุปแล้วแม้ว่าความเป็นผู้นำที่แท้จริงในผู้นำจะมีประสิทธิผลงานและความผูกพันต่อองค์กร แต่ประสิทธิผลนั้นแตกต่างกันไปตามวาระการดำรงตำแหน่งของพยาบาล[10] ซึ่งจากการประมวลความคิดเห็นพบว่าพยาบาลส่วนใหญ่ในแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะด้านบริหารของหัวหน้างานมีความสำคัญที่ทำให้ทำงานด้วยความสุขเนื่องจากปัจจัยทั้งความยุติธรรมและเสมอภาคในการทำงาน การกระตุ้นความรักสามัคคีในหน่วยงาน ความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น ซึ่งทำให้หน่วยงานสามารถพัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น

2.การเปรียบเทียบสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน

โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นทั้งรายด้านและภาพรวมต่อสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลาไม่แตกต่างกันซึ่งความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชในโรงพยาบาลชุมชนควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับตนเอง เพื่อให้เป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะด้านบริหารที่ดีสร้างความร่วมมือในการทำงานส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพของงานและสามารถนำความคิดเห็นจากผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับผู้บริหารรุ่นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านบริหารที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช

2.2 ควรศึกษาสมรรถนะด้านอื่นของหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช

2.3 ควรศึกษาสมรรถนะด้านบริหารของพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช

เอกสารอ้างอิง :

1. สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปี 2552. นนทบุรี: สถาบัน การแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ;
2. อัมราภัสร์ อรรถชัยวัจน์, ธีรพร สถิรอังกูร, นวลขนิษฐ์ ลิขิตลือชา, อรุณี ไพศาลพาณิชย์กุล,บรรณาธิการ. กองการพยาบาล : บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สื่อตะวัน จำกัด;2561
3. The American Nurses Association (ANA). Leadership in Nursing: Qualities & Why It Matters. [cited 2023 Jul 9]. Available from https://www.nursingworld.org/practice-policy/nursing-excellence/leadership-in-nursing/.
4. กองการพยาบาล โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. ประกาศกองการพยาบาล โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เรื่อง นโยบายการจัดทำและการประเมินสมรรถนะพยาบาล กพย.รพ.รร.6 (Nursing competency). 2564.
5. Taro Yamane. Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper & Row ;1973
6. พิชา คนกาญจน์. ผู้นำและการจัดการทางการพยาบาลยุคใหม่. วารสารโรงพยาบาลสิงห์บุรี. 2564; 30(1):15–23.
7. สุภาวดี นพรุจจินดา. องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข [ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. ศิลปากร; 2553.
8. กฤษณา กลิ่นสมิทธิ์. สมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือหน่วยงานในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล. 2560; 19(2):24–34

9. Al-Thawabiya, A., Singh, K., Al-Lenjawi, B. A., & Alomari, A. Leadership styles and transformational leadership skills among nurse leaders in Qatar, a cross-sectional study. Nursing open. 10(6):3440–6
10. Baek H, Han K, Ryu E. Authentic leadership, job satisfaction and organizational commitment: The moderating effect of nurse tenure. J Nurs Manag. 2019;27(8):1655-1663. doi:10.1111/jonm.12853.